

Dynamisch Beekdal

weet water er leeft

Nieuwsbrief nr.25, april 2014

Waterschap Aa en Maas, de gemeenten Sint-Michiëlsgestel en Bernheze en de Provincie Noord-Brabant werken samen aan het project Dynamisch Beekdal. Het Dynamisch Beekdal is het gedeelte van de beek de Aa tussen kasteel Heeswijk en de A2 rond 's-Hertogenbosch. In de huidige situatie is de Aa daar een rechte beek, met steile oevers en omgeven door kades. In het kader van het project worden nieuwe meanders gegraven, verdwijnen kades en barrières voor vissen, en worden landbouwgebieden ingezet voor waterberging. De toekomstsituatie is een natuurlijk functionerende beek in een dal waar het water langer vastgehouden wordt en de ruimte krijgt. Het project Dynamisch Beekdal is opgedeeld in zes fasen. **Deze nieuwsbrief gaat over fase 5 en 6b, het projectplan voor Hersend en Aaveld ten zuiden van Berlicum.**

Plannen Hersend en Aaveld: verrassende aanpak

De plannen voor misschien wel het mooiste deel van het Dynamische Beekdal, Hersend en Aaveld, zijn klaar. Vooral het proces dat is gevolgd is bijzonder. Jarenlang stuitten de plannen van het waterschap op verzet. Door de koers compleet om te gooien en samen met onder meer grondeigenaren, agrariërs en burgers naar een haalbare oplossing te zoeken, is binnen anderhalf jaar een compleet nieuw plan ontstaan.

In deze nieuwsbrief leest u wat de belangrijkste resultaten zijn en hoe er is samengewerkt. Ook komen direct betrokkenen aan het woord. Verder startte na de officiële goedkeuring door het Dagelijks Bestuur op 15 april de inspraakprocedure. Ook daarover leest u meer.

Hersend en Aaveld hebben ieder een heel eigen karakter. Hersend is een fraai, open landschap dat door oude struwelen wordt opgedeeld in kleine perceeltjes. Aaveld is vooral een landbouwgebied met kapitaalintensieve agrarische bedrijven.

De belangen in de twee gebieden verschillen sterk en juist dat maakte het ook zo lastig om tot één natuur- en waterbeheerplan te komen. Bij de ontwikkeling van andere delen van het Dynamische Beekdal lag dat duidelijk minder moeilijk.

Reconstructie
Maas en Meierij

Waterschap
Aa en Maas

SINT-MICHIËLSGESTEL
gemeente

Provincie Noord-Brabant

De nieuwsbrief digitaal?

Ontvangt u de nieuwsbrief Dynamisch Beekdal liever digitaal? Laat het ons dan even weten door een e-mail te sturen naar bschlooz@aaenmaas.nl. Vermeld daarin uw postadres waarop u de nieuwsbrief momenteel ontvangt en het emailadres waarop u de nieuwsbrief Dynamisch Beekdal in de toekomst wenst te ontvangen.

Zoeken naar win-winoplossingen

Wat maakt de aanpak voor dit deel van het Dynamisch Beekdal zo anders? “Als waterschap hebben we een stap terug gezet”, vertelt projectleider Bart Pastor van waterschap Aa en Maas. “Aan de overlegtafel waren we niet de leider, maar een gelijkwaardige deelnemer naast andere direct betrokkenen. Iedere partij mocht zijn wensen kenbaar maken en vervolgens zijn we met die wensen in ons achterhoofd samen gaan zoeken naar mogelijke oplossingen, onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider. In verreweg de meeste gevallen hebben we samen hierdoor goede oplossingen weten te vinden en is er een meerwaarde voor het gebied gecreëerd.”

Deze aanpak heet de Mutual Gains Approach (MGA). Hierbij staan win-winoplossingen voorop. “Ieders belangen zo inpassen dat we er samen beter van worden. Dat werkt heel verrassend”, verduidelijkt Pastor.

“Juist door ieders inbreng vind je oplossingen die je als overheid niet kunt bedenken. Daarvoor gaan we te veel uit van vaste standaardoplossingen. Voor de oplossingen die we nu hebben gevonden, moet je out of the box-denken.” Door er samen aan te werken ontstaat direct ook draagvlak voor het plan. Ook dat is een belangrijk voordeel.”

De gewenste doelen die we vanaf het begin voor ogen hadden worden nu bereikt, maar ‘de manier waarop’ is totaal anders dan in eerdere plannen was bedacht. De beek komt nu bijvoorbeeld op een hele andere plek te liggen.” Pastor stelt vast dat het uiteindelijke resultaat geen slap aftreksel is geworden. “Het is niet zo dat er voortdurend water bij de wijn is gedaan om zo aan ieders belangen tegemoet te komen. Juist niet. Het mooie is dat we echte win-winoplossingen hebben gevonden. Dat maakt het plan juist zo sterk.”

Highlights projectplan op een rij

In Aaveld en Hersend kan straks bij hoogwater 550.000 m³ water opgevangen worden door de aanleg van een waterbergingsgebied. Ook vindt 3,1 kilometer beekherstel plaats en over dezelfde lengte een ecologische verbindingzone. Tegelijkertijd zijn de plannen voor de agrariërs zo ingepast dat het voordelen biedt voor hun bedrijfsvoering. En de overlast voor burgers (horizonvervuiling) is op een ingenieuze manier beperkt.

Neem de tuinen van de betrokken bewoners (van Nijvelaar, Raadhuisplein en Beekveld). Aanvankelijk bestond het plan om achter deze tuinen een metershoge kade aan te leggen om ze te beschermen tegen mogelijke wateroverlast. Het vrije uitzicht zou hierdoor belemmerd worden. Samen is een andere oplossing bedacht. Bij Raadhuisplein is, omdat de grastuinen toch al glooiend naar boven oplopen, besloten om de tuinen op te hogen en een beperkte richel (een wal van ongeveer een meter) aan te leggen. Bij de Nijvelaar is op een andere wijze tot een landschappelijke inpassing gekomen. Het plan heeft hierdoor een hele andere impact.

Groei

Voor de agrariërs was vooral de groeibeperking van hun bedrijf het grootste struikelblok. Ook hier is samen gezocht naar een oplossing.

Oftewel: hoe is ruimte te vinden om de agrarische bedrijven een gezond toekomstperspectief te bieden? Dat is gelukt dankzij een agrarische loonbedrijf in Aaveld dat bereid was om plaats te maken en op afstand (buiten het beekdal) te gaan werken. Ook een ander agrarisch bedrijf in Hersend was bereid te verhuizen naar een locatie buiten het plangebied.

Kwelgebied

Door ruilverkaveling is er grond vrijgekomen voor ecologie. Volgens projectleider Bart Pastor is de meander Hersend straks nog meer hét pareltje van het Dynamisch Beekdal. “We gaan de beek opknappen en het gebied lichtelijk vernatten en afsluiten van wateraanvoer vanuit de landbouw. Het wordt meer een kwelgebied. Flora en fauna verrijken omdat er andere planten en dieren gaan leven. Het gebied zal nog mooier worden. En boeren hebben er geen last van: zij kunnen elders uit de voeten.”

Meer over de plannen:

Met de aanleg van het Dynamisch Beekdal worden 's-Hertogenbosch en de omliggende dorpen beschermd tegen bestaande wateroverlast. Ook houdt het plan rekening met de klimaatontwikkeling. Langs de beek gelegen landbouwgronden blijven in landbouwkundig gebruik. De lagere gelegen landbouwgronden worden ingezet om water te bergen in periodes van extreme wateroverlast. De recreatie en de bestaande cultuurhistorische en archeologische waardevolle elementen wordt afgestemd op de nieuwe inrichting van het gebied. Dat geldt ook voor de extensieve (watergebonden) recreatie.

Plannen Hersend:

Noorden landschappelijk karakter, cultuurhistorie en natte hooilanden door accentuering van bestaande elementen rondom de oude meander. Zuiden een landbouw karakter. Géén waterberging.

Recreatiemogelijkheden worden verbeterd (onder meer aanpassing bestaande wandel- en fietspaden). Op sommige locaties komen nieuwe paden, bijvoorbeeld over de nieuwe zuidkade langs de Aa.

Plannen Aaveld:

Kapitaal intensieve landbouw gescheiden van beekdal. Afwatering verbeteren ten gunste van de landbouw. Om in noodsituaties de waterberging van 550.000 m³ water mogelijk te maken worden in het noorden van Aaveld kades en een inlaatwerk aangelegd voor gestuurde waterberging. Verder voorzien de plannen in de aanleg van een recreatieve fietsverbinding van de dorpskern van Berlicum naar de kern van Sint-Michiëlgestel.

Landschapsbeeld Aaveld >

Plan inzien en reageren

Ook al is er nauw samengewerkt met alle betrokken partijen in het gebied, toch krijgt iedereen de kans om individueel te reageren op het projectplan zoals dat op 15 april is goedgekeurd door het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas. Het plan ligt van 17 april tot en met 28 mei ter inzage. Het projectplan kun u inzien in het waterschapshuis, Pettelaarpark 70 in 's-Hertogenbosch en op het districtskantoor Beneden Aa, Dorpsstraat 31 in Loosbroek, gemeentehuis Sint Michiëlgestel en de bibliotheek in Den Durpsherd. Of via internet: www.aaenmaas.nl/bekendmakingen.

Daarnaast is er op maandag 12 mei een inloopbijeenkomst in Den Durpsherd 'Kerkwijk 61' in Berlicum. Deze bijeenkomst duurt van 16:00 - 20:00 uur. U kunt op een voor u geschikt moment langskomen. Er zijn medewerkers van het waterschap aanwezig die u meer kunnen vertellen over het projectplan en uw vragen kunnen beantwoorden. Bestuurslid Peter van Dijk is portefeuillehouder voor het Dynamisch Beekdal. “Als bewoner heb ik ooit zelf meegemaakt dat ik in mijn achtertuin te maken kreeg met ingrepen van de overheid. Daar word je niet blij van. Ik heb daarvan geleerd hoe belangrijk het is dat de overheid laat zien dat je serieus wordt genomen. Dat is hier goed gebeurd en daar ben ik blij mee. Door af te wijken van de traditionele aanpak loopt de overheid extra risico, maar dat is hier dubbel en dwars beloofd. Ik sta

daar persoonlijk niet van te kijken. Ik geloof dat mensen altijd bereid zijn mee te denken, als je ze maar op de juiste manier benadert en ook hun belangen een plek geeft.” “De overheid is meer dan vijftien jaar bezig geweest om voor Hersend en Aaveld een plan te maken. Dat is steeds niet gelukt.

Daarom vind ik het zo knap dat het nu binnen anderhalf jaar wel lukt. Dat is op de eerste plaats een compliment aan de agrariërs die na al die jaren bereid zijn geweest om positief mee te werken. En dan lukt het dus om in korte tijd een gedragen plan op tafel te krijgen. Daar kunnen we trots op zijn. Het gebied wordt mooier. Tegelijkertijd hebben we voor de agrariërs een gezonde oplossing gevonden. Hersend en Aaveld zijn een mooi voorbeeld hoe natuur en landbouw goed samen kunnen gaan.”

lees verder op de achterpagina >

Lid Dagelijks Bestuur Aa en Maas, Peter van Dijk

“Gedragen plan”

> vervolg van binnenpagina

Rentmeester Han Meeuwse:

“Resultaat op basis van vertrouwen”

Han Meeuwse is rentmeester voor landgoed Wamberg en ook vertegenwoordigt hij de belangen van de agrariërs: “Eindelijk hebben we een oplossing gevonden. Na al die jaren was dat natuurlijk hoog tijd.

Te lang is de toekomst voor de agrarische bedrijven onzeker geweest. Dat is nu opgelost. Het was een goed besluit van het waterschap om af te stappen van de klassieke aanpak. Door op een gelijkwaardige manier met elkaar te praten en samen te zoeken naar oplossingen, is er vertrouwen en een ommekeer in het denken ontstaan.”

Bewoner Geert Jan Grosfeld:

“Er is naar ons geluisterd”

“Als bewoners zit je er niet op te wachten. We weten al langer dat ingrepen in het landschap nodig zijn. Maar concrete plannen waren voor ons nog niet duidelijk. En dan opeens krijg je het ontwerp. In eerste instantie viel dat de buurt nogal rauw op het dak. Toen we eenmaal samen in overleg waren, ging over het algemeen goed. Er is zeker naar ons geluisterd en dat zie je terug in de plannen. We zijn blij dat de metershoge kade in het landschap pal achter onze tuinen niet doorgaat.”

Overlast werkzaamheden zoveel mogelijk beperken

Er is in de buurt meer gaande dan alleen de aanleg van het Dynamisch Beekdal. Zo is er ook de verbreding van de provinciale weg N279. En natuurlijk ook de lopende werkzaamheden aan de Zuid- Willemsvaart/Máximakanaal. Provincie, Rijkswaterstaat en waterschap proberen de werkzaamheden zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Dat voorkomt dat het gebied misschien wel tien jaar overlast ervaart van de diverse graaf- en bouwwerkzaamheden. Om tot maximale afstemming te komen is besloten om voor het werk aan de provinciale weg en het Dynamisch Beekdal op zoek te gaan naar één aannemer.

Buurt-BBQ in Middelrode

Na jarenlange voorbereiding en inrichtingsdiscussies met de bewoners is samen besloten om de huizen in Middelrode te beschermen tegen extreem hoge waterpeilen door de tuinen op te hogen en af te schermten met een damwand. De oorspronkelijk gedachte om achter de tuinen een waterkerende kade aan te leggen, vond geen draagvlak bij de bewoners. De ophoging van de tuinen startte in november 2013 en is onlangs afgerond.

Het hele proces is in harmonieuze sfeer met de bewoners verlopen. Het uitvoeren van werkzaamheden in privé-tuinen is in de regel een hectisch

gebeuren. Desondanks zijn de bewoners tevreden en volop bezig met het herinrichten/herinplanten van hun tuinen.

Nu alles klaar en achter de rug is, organiseert het waterschap samen met de bewoners medio mei een buurtbarbecue.

Vragen? Voor vragen over het Dynamisch Beekdal kunt u contact opnemen met Bart Pastor, 073 615 6798 of bpastor@aaenmaas.nl. Meer informatie over het project Dynamisch Beekdal kunt u vinden op www.aaenmaas.nl/dynamisch-beekdal.nl

